

Československá meteorologická společnost
při ČSAV

Slovenská meteorologická spoločnosť
pri SAV

I n f o r m a č n í v ě s t n í k
pro členy ČSMS

Za obsah odpovídá:

Číslo 6

RNDr. Jan Bednář, CSc., vědecký tajemník

Praha , únor 1990

Informační věstník pro členy ČSMS - číslo 6

O b s a h :

- Prohlášení Pražské pobočky ČSMS
- Usnesení z plenární schůze Pražské pobočky ČSMS konané dne 8. prosince 1989
- Zpráva o činnosti ČSMS při ČSAV za rok 1989
- Zpráva o činnosti SMS při SAV za rok 1989
- Mimořádné valné shromáždění ČSMS dne 30. ledna 1990
- Seminář ČSMS v Harrachově 1989
- Zprávy ze zasedání hlavního výboru ČSMS
- Sylaby přednášek
- Noví členové ČSMS
- Naši jubilanti

P r o h l á š e n í

Členové Pražské pobočky Československé meteorologické společnosti při ČSAV, zúčastnění na odborném semináři dne 21. 11. 1989 v Praze, vyjadřují převážnou většinou hlasů / 1 se zdržel hlasování / plnou podporu stávkujícím studentům vysokých škol a jejich požadavkům. Zároveň vyslovují svoji důvěru a podporu činnosti Občanského fóra.

Za účastníky semináře:

doc. RNDr. Jaroslava Kopáček, CSc. v.r.
předseda Pražské pobočky ČSMS

RNDr. Jan Bednář, CSc. v.r.
vědecký tajemník ČSMS

U s n e s e n í z p l e n á r n í s c h ů z e

Plenární schůze dále jednomyslně přijala toto usnesení:
"Žádáme hlavní výbor Československé meteorologické společnosti při ČSAV, aby bylo urychleně, nejpozději do 31.ledna 1990 svoláno valné shromáždění ČSMS za účelem změn stanov, především článku 5 a volby nového hlavního výboru."

V Praze dne 8.prosince 1989

doc. RNDr. Jaroslav Kopáček, CSc., v.r.
předseda Pražské pobočky ČSMS

Z p r á v a

o činnosti Československé meteorologické společnosti při ČSAV
za rok 1989

1. Byl uspořádán třídní odborný seminář "Numerické metody v meteorologii" / 27. - 29.9.1989 v Harrachově/. Tento seminář byl dedikován životnímu jubileu člena korespondenta Vojtěcha Vítka a organizačně jej zabezpečovali pracovníci Ústavu fyziky atmosféry ČSAV.
2. Pražská pobočka uspořádala 12 přednášek, pobočka v Brně 7 přednášek a pobočka v Hradci Králové 5 přednášek pro členy ČSMS.
3. Uskutečnily se tři přednášky pro širší veřejnost na Lidových hvězdárnách.
4. V Praze byl zajišťován provoz meteorologického panelu. Po dobu rekonstrukce Františkánské zahrady je tento panel umístěn na Obchodním náměstí v Praze 4 Modřanech. Kromě toho probíhá informování pražské veřejnosti o meteorologické situaci prostřednictvím televizního monitoru ve výkladní skříni ČTK v Opletalově ulici. Členové ČSMS a Vysoké školy zemědělské udržují meteorologický panel v areálu této školy v Praze Suchdole.
5. Probíhala tradiční výměna informací s meteorologickými společnostmi v NDR a Maďarsku a byly navázány předběžné kontakty s meteorologickou společností v Rakousku. Ve dnech 22.-23.8.

se uskutečnila v Gödölő XI. maďarsko-československá meteorologická konference věnovaná problematice využití meteorologických předpovědí v národním hospodářství. Pokračovala pravidelná výměna referujících s meteorologickou společností v NDR. Reprezentant této společnosti Dr. Ahrens přednesl na semináři v Harrachově souhrnný referát o využití nemerických modelů v synoptické službě NDR.

6. V rámci styků s ostatními vědeckými společnostmi při ČSAV probíhala výměna informací především s Československou bioklimatologickou společností a s Československou astronomickou společností.
7. Obdobně jako v minulých letech byl pro členy ČSMS i v roce 1989 dvakrát expedován interní věstník.
8. U příležitosti 30. výročí založení Československé meteorologické společnosti udělil hlavní výbor čestná uznání dvaceti zakládajícím členům, kteří dlouhodobě aktivně pracovali ve složkách ČSMS.
9. K 1. lednu 1990 má Československá meteorologická společnost 276 řádných a 4 čestné členy. Hlavní výbor uskutečnil čtyři plenární zasedání a v souvislosti s politickými změnami v ČSSR svolal na žádost z řad členské základny mimořádné valné shromáždění členů ČSMS. Toto mimořádné valné shromáždění je svoláno na 30. ledna 1990 a má za úkol provést úpravu stanov spolu s volbou nového hlavního výboru.
10. Předseda ČSMS RNDr. Bořivoj Sobišek, DrSc. pracoval jako člen Komise pro organizaci vědeckých společností při ČSAV.

S p r á v a

o činnosti Slovenskej meteorologickej spoločnosti pri SAV
za rok 1989

1. Zloženie výboru:

predseda:	doc. RNDr. Ferdinand Šamaj, DrSc.
podpredseda:	prof. RNDr. Ján Tomlain, DrSc.
vedecký tajomník:	RNDr. Ján Lukáč, CSc.
hospodárka:	doc. RNDr. Eva Hrouzková, CSc.

členovia: RNDr. Zlata Čabajová, CSc.
RNDr. Ferdinand Hesek, CSc.
RNDr. Josef Iľko, CSc.
prof. RNDr. Vladimír Peterka, CSc.
RNDr. Ján Pribiš, CSc.
RNDr. Dušan Podhorský, CSc.
Ing. Štefan Podolinský

revízna komisia : RNDr. Marián Ostrožlík, CSc.
RNDr. Milan Lapin, CSc.
RNDr. Galina Murínová, CSc.

2. Organizačná činnosť:

Dňa 24.1.1989 sa konalo diskusné popoludnie k výsledkom niektorých medzinárodných rokovaní na úseku hydro-meteorológie, kde odznelo 5 referátov.

Dňa 2. 3. 1989 bolo diskusné popoludnia o problémoch predpovede počasia. Boli prednesené 3 referáty.

Dňa 15.3.1989 zorganizovala SMS odborný seminár Východoslovenskej pobočky SMS pri SAV. Odznelo 8 referátov.

Dňa 16.3.1989 SMS zorganizovala odborný seminár Stredoslovenskej pobočky SMS pri SAV. Odznelo 8 referátov.

V dňoch 22.-24.3.1989 konala sa III. konferencia "Meteorologické zabezpečenie letectva", kde bolo prednesených 20 referátov.

Dňa 4.5.1989 sa konalo diskusné popoludnie "M. R. Štefánik ako letec a meteorológ", kde boli prednesené 3 referáty.

Dňa 18.5.1989 konalo sa diskusné popoludnie na tému "Výskum slnečného žiarenia na území ŠSR". Boli prednesené 3 referáty.

V dňoch 21.-24.8.1989 konala se v Gödöllő XI. maďarsko-československá meteorologická konferencia na tému "Meteorologické predpovede a ich využitie v národnom hospodárstve". Bolo prednesených 20 referátov, z toho 11 z ČSSR.

Dňa 3.10.1989 konalo sa diskusné popoludnie, kde boli prednesené 3 referáty

Dňa 26.10.1989 konala sa konferencia mladých meteorológov. kde bolo prednesených 17 referátov.

V dňoch 28.-29.11.1989 konali sa "Bioklimatologické pracovné dni", kde sme boli spoluorganizátormi. Členovia SMS pri SAV pripravili 15 prednášok.

V roku 1989 sa konali výročné členské schôdze Východoslovenskej pobočky SMS pri SAV /15.3.1989/ a Stredoslovenskej pobočky SMS pri SAV /16.3.1989/. Uskutočnilo sa tiež valné zhromaždenie SMS pri SAV /23.3.1989/.

Za významnú skutočnosť považujeme založenie odbornej skupiny pre prácu s mládežou a prvý ročník konferencie mladých meteorológov.

3. Spolupráca s inými vedeckými spoločnosťami:

V dňoch 26.-29.9.1989 zorganizoval hlavný výbor ČSMS pri ČSAV odborný seminár v Harrachove. Členovia SMS pri SAV prispeli odbornými prednáškami.

V zmysle uzavretých dohôd o spolupráci pokračovala vzájomná podpora pri organizovaní odborných podujatí s pobočkami ČSVTS pri GFÚ CGV SAV, SHMÚ Bratislava, P-SHMÚ Košice a Povodí Bodrogu a Hornádu. Ďalej s inštitúciami: VŠLD a VŮLH Zvolen, IGHP Žilina, CHKO Poľana, KHES Banská Bystrica.

Veľmi tesná je spolupráca so Slovenskou bioklimatologickou spoločnosťou pri SAV. Každoročne sa podielame na organizovaní "Bioklimatologických pracovných dní".

4. Záhraničné styky:

V dňoch 21.-24.8.1989 bola v spolupráci s Maďarskou meteorologickou spoločnosťou zorganizovaná XI. maďarsko - československá meteorologická konferencia na tému "Meteorologické predpovede a ich využitie v národnom hospodárstve".

5. Práca s mládežou:

V roku 1989 nastal kvalitatívny zlom v práci s mládežou. Okrem tradičných exkurzií žiakov a študentov na meteorologická pracoviská a vedenie meteorologických krúžkov na školách sme založili odbornú skupinu pre prácu s mládežou a tiež prvý ročník súťaže mladých meteorológov o najlepšiu vedeckú prácu.

Vyvrcholením tejto súťaže bola konferencia mladých meteorológov.

6. Edičná a popularizačná činnosť:

ČSMS pri ČSAV v spolupráci so SMS pri SAV vydáva pre svojich členov "Informačný vestník". Popularizácia meteorológie sa uskutečňovala v televízii, rozhlase a v dennej tlači.

7. Spolupráca s KOVS a CSVS pri SAV a VK VZV SAV

Spolupráca s Komisiou pre organizáciu vedeckých spoločností pri SAV, Organizačným strediskom vedeckých spoločností pri SAV a Vedeckým kolégiom SAV pre vedy a Zemi a vesmíre je dobrá. Prejavuje sa predovšetkým v príprave a zabezpečení väčších podujatí najmä so zahraničnou účasťou.

RNDr. Ján Lukáč, CSc.

ved. tajomník SMS

Seminár Československej meteorologickej spoločnosti pri ČSAV
"Numerické modely v meteorológii"

Tradičný trídenný seminár ČSMS se t.r. konal ve dnech 27.-29. září 1989 v Harrachově a byl věnován problematice numerických modelů v meteorologii. Jednání proběhlo v rekreačním a školícím středisku elektráren Mělník, kde bylo také ubytováno cca 60 účastníků. Bylo předneseno 30 referátů, z několika tematických okruhů, z nichž k nejvíce zastoupeným patřilo:

- modelování procesů v atmosféře pro účely předpovědí termobarických polí a srážek,
- hodnocení výsledků těchto modelů,
- metody numerické matematiky používané při řešení modelových rovnic,
- modely pro hodnocení přenosu znečišťujících příměsí v ovzduší
- uplatnění statistických metod.

Odborný program semináře se skládal ze čtyř půldenních zasedání ve dnech 27.-28. září, přičemž dopoledne 29. měli účastníci možnost uplatnit své odborné názory a poznatky v panelových diskusích.

Organizačně se na úspěšném uspořádání semináře podílel kolektiv pracovníků Ústavu fyziky atmosféry ČSAV v čele s předsedou přípravného výboru RMDr. Janem Pretelem, CSc. a všem jeho členům patří upřímný dík a uznání za vykonanou práci.

Po společenské stránce je velmi významné, že seminář byl dedikován životnímu jubileu 60. narozenin člena korespondenta vojtěcha Vítka, čelného představitele československé meteorologie a vynikajícího odborníka v dynamické meteorologii. Na společenském večeru vyslovili jubilantovi svá blahopřání a ocenili jeho dílo zástupci všech meteorologických institucí v ČSSR, jmenovitě Českého a Slovenského hydrometeorologického ústavu, Ústavu fyziky atmosféry ČSAV, Geofyzikálního ústavu SAV, Povětrnostní služby ŠLA, matematicko-fyzikálních fakult v Praze a Bratislavě a Přírodovědecké fakulty UJEP v Brně.

Lze s potěšením konstatovat, že seminář byl po odborné, organizační i společenské stránce plně úspěšný a probíhal v příjemném prostředí, o které se obětavě staral kolektiv zaměstnanců rekreačního a školícího střediska. Můžeme proto vyslovit přání, aby seminář v příštím roce, jenž bude věnován problematice měřicích metod v meteorologii, byl stejně zdařilý.

Zpráva ze zasedání hlavního výboru ČSMS dne 4. ledna 1990

Dr. Rožnovský informoval, že Vysoká škola zemědělská v Brně uspořádá ve dnech 6.- 7. září 1990 agrometeorologickou konferenci.

Předseda ČSMS navrhl, aby hlavní výbor znovu oživil svou nabídku Čs. televizi v Praze. Tuto záležitost bude sledovat Dr. Pavlík. Nabídka bude uplatněna po prověření, zda seriál není zařazen do programového plánu televize v Bratislavě.

Sylaby přednášek

Josef Brechler, MFF UK Praha

O změnách podmínek v atmosféře působených lidskou činností
/ konference Turín/

Předneseno 10. října 1989

Historie vzniku konferencí o aktuálních problémech lidstva, na něž mohou dát fyzikové odpověď. Důvody pro omezenou účast za

nepřítomnosti zástupců sdělovacích prostředků.

Témata na konferenci:

- a/ Globální ochlazení v důsledku jaderné války
- b/ Skleníkový efekt
- c/ Problematika aerosolů a zeslabování ozónové vrstvy
- d/ Znečištění ovzduší a klimatologie městských průmyslových oblastí

Diskuse modelových výsledků zabývajících se zmíněnou problematikou. Současný stav atmosféry a další výhledy vývoje globálního klimatického systému. Další upřesnění, která je nutná učinit, aby se zvýšila vypovídací schopnost modelů.

Závěr konference - prostřednictvím národních fyzikálních společností poskytnout pravdivou informaci o současném stavu a dalším vývoji klimatického systému jak široké veřejnosti tak i, a to především, odpovědným hospodářským a politickým činitelům.

J. Bednář, J. Kopáček

Časová proměnlivost proudění a přenos síry v mezní vrstvě atmosféry

Předneseno 21.11.1989

Tématem přednášky byl kritický rozbor vertikální a časové proměnlivosti růžic větru z hladin 500, 1000, 1500 a 2000 m nad mořem podle údajů aerologické stanice Praha - Libuš a jejich aplikace na některé problémy související s přenosem znečišťujících příměsí. Byl prezentován rozsáhlý, graficky zpracovaný materiál. Na první pohled je patrné, že ve zmíněných růžicích se vyskytují výrazná maxima u hlavních směrů /azimuty 90, 180, 270 a 360 stupňů/, což je zřejmě způsobeno subjektivními vlivy při zpracování aerologických měření. V ročním průměru je mezi hladinami 500 a 1500 m stočení směrů maximálního výskytu větrů ca 40°, přičemž asi dvě třetiny tohoto stočení jsou do hladiny 1000 m. Ačkoliv stáčení větru s výškou má v jednotlivých konkrétních případech velmi rozdílný charakter, při zpracování ročních období se potvrzuje opodstatněnost klasických představ o vertikálním profilu vektoru rychlosti větru v mezní vrstvě /Taylorovo, resp. Ekmanovo řešení/. V rámci přednášky byla diskutována vhodnost volby konkrétních přenosových hladin v modelech šíření znečišťujících příměsí. V tomto

směru se posluchači seznámili s některými ilustrativními příklady. Pokud jde o vlastní proměnlivost větrných růžic v jednotlivých letech, bylo kromě porovnání grafických znázornění využito i výsledků modelových výpočtů ročních přenosů síry přes úseky severní hranice Čech. Závěry jasně ukazují, že změny tohoto přenosu působené rozdílným režimem výškového proudění v jednotlivých letech mohou dosahovat více než 30% dlouhodobého průměru.

Mimořádné valné shromáždění
Československé meteorologické společnosti při ČSAV
dne 30. ledna 1990

Mimořádné valné shromáždění ČSMS bylo svoláno z popudu Pražské pobočky ČSMS s cílem revidovat neplatné popř. zastaralé části stanov ČSMS. Návrh zásad těchto změn byl rozeslán všem členům spolu s pozvánkou.

Při zahájení mimořádného valného shromáždění bylo podle presentní listiny přítomno 68 členů ČSMS. Shromáždění nebylo v tuto dobu usnášeníschopné a proto přednesl Dr. Foken z NDR přednášku na téma "Turbulentní toky v mezní vrstvě".

Po přednášce Dr. Fokena pokračovalo mimořádné valné shromáždění. Přítomnými byl schválen následující program:

1. Volba návrhové komise
2. Změny stanov Čs. meteorologické společnosti při ČSAV
3. Přihláška ČSMS do EURASAP
4. Volba čestného člena
5. Různé

Do návrhové komise byli navrženi a přítomnými schváleni doc. Kopáček, RNDr. Bednář, RNDr. Rožnovský a RNDr. Vaníček.

Doc. Kopáček seznámil přítomné se změnami stanov. ve stanovách byly zrušeny body, které byly poplatny dřívějšímu politickému režimu. Po obsáhlé diskusi, do níž přispěli Dr. Sobíšek, doc. Kopáček, Dr. Bednář, Dr. Vasil Strachota, Dr. Keder, Dr. Zeman, Dr. Brechler, Dr. Koldovský, Dr. Kolář, Dr. Vaníček, člen korespondent Vitek, Dr. Bařka, Dr. Munzar a Dr. Dubec, byly formulovány další změny stanov, které návrhová komise začlenila do usnesení.

M.j. bylo upřesněno, že z každé pobočky budou voleni do hlavního výboru nejvýše 3 zástupci / hlasování: pro návrh 59 členů, 3 členové byli proti, 6 se zdrželo hlasování/.

Dále byl podán návrh, aby název "hlavní výbor" byl změněn na "výbor" / hlasování: pro zachování dosavadního názvu 58 hlasů, proti 4 hlasy, 6 členů se zdrželo hlasování/.

Bylo též hlasováno o návrhu z pléna, aby čestné členy volily pobočky. Tento návrh byl zamítnut 54 hlasy, pro návrh bylo 7 a 7 se zdrželo hlasování.

Návrhovou komisí pak bylo předloženo "Usnesení", které bylo jednomyslně přítomnými schváleno. Tvoří přílohu tohoto zápisu.

Shromáždění bylo seznámeno s návrhem Dr. Koldovského, aby Československá meteorologická společnost se stala kolektivním členem mezinárodní nevládní organizace EURASAP. Po vysvětlení významu organizace, povinností i výhod, které podpořil člen korespondent Vitek, byl návrh schválen a doporučeno, aby ČSMS se stala kolektivním členem EURASAP.

Hlavní výbor předložil mimořádnému valnému shromáždění návrh, aby čestným členem ČSMS byl zvolen Karel Pejml, zakládající člen ČSMS, její dlouholetý funkcionář, autor mnoha odborných a popularizačních publikací, člen historické skupiny, která v současné době se podílí na přípravě publikace "Dějiny čs. meteorologie".

Mimořádné valné shromáždění s návrhem jednomyslně souhlasilo.

Dr. Novotný předložil mimořádnému valnému shromáždění návrh, aby ČSMS se stala členem hnutí "Zelený kruh". V diskusi k tomuto bodu byly vysvětleny podrobnosti a bylo uvažováno i o tom, že by se v rámci ČSMS mohla ustavit nová odborná skupina /ekologická/, která by se "Zeleným pruhem" navázala užší spoluprací.

Mimořádné valné shromáždění pověřilo Dr. Novotného, aby se jmenovaným hnutím navázal jménem ČSMS kontakt.

U s n e s e n í

mimořádného valného shromáždění Československé meteorologické společnosti při ČSAV, konaného dne 30. ledna 1990.

Mimořádné valné shromáždění ukládá:

1. Předsedům všech poboček:

v souladu s novým zněním stanov zajistit na plenární schůzi pobočky volbu jejích zástupců do hlavního výboru ČSMS, a to nejpozději do 15. března 1990.

2. Pražské pobočce:

nahradit v dosavadních stanovách články 12 /5/, 18 /2/, 9 /21 až 29, 31/ novými články 8, 1 d, 11 /2/, 13 /1/ - 13 /7/,

14 /1/ h, 16 /2/ a s cílem posílit význam poboček ve struktuře společnosti a omezit působnost hlavního výboru v otázkách, ve kterých byla kompetence předána pobočkám.

3. Hlavnímu výboru:

a/ připravit nové znění stanov ČSMS zahrnující změněné články i úpravy vyplývající ze zrušení vedoucí úlohy KSČ a publikovat je v Informačním věstníku ČSMS,

b/ předložit toto nové znění stanov Komisi pro organizaci vědeckých společností přiřčených k ČSAV a současně předložit Federálnímu ministerstvu vnitra k registraci,

c/ do dvou měsíců po registraci nového znění stanov svolat řádné valné shromáždění členů ČSMS,

d/ usilovat o kolektivní členství ČSMS v mezinárodní organizaci EURASAP,

e/ přihlásit ČSMS k volnému sdružení československých ekologických skupin "Zelený kruh".

Mimořádné valné shromáždění ČSMS zvolilo pana Karla Pejmla čestným členem Československé meteorologické společnosti při ČSAV. Návrh byl zdůvodněn jeho dlouholetou úspěšnou činností na úseku vědecké práce, popularizace a historie meteorologie.